
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2010:17

Pilgrimsverksamheten i Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:26 om Pilgrimsverksamheten i Svenska kyrkan på nationell nivå. Då utskottet anser att den nationella nivån redan bidrar med det stöd och den uppbackning som är lämpligt föreslår utskottet avslag på motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:26.

Motionens förslag

Motion 2010:26 av Sten Persson, Pilgrimsverksamheten i Svenska kyrkan på nationell nivå

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att i motionens anda verka för att pilgrimsverksamheten får den uppbackning och det stöd verksamheten förtjänar.

Bakgrund

Pilgrimsrörelsen växer lokalt och tar sig olika former. Pilgrimsvandringar attraherar människor med olika behov och längtan. Att förena kroppens rörelse i vandring med eftertanke, reflektion och bön är ett sätt att vårda både kropp och själ. Svenska kyrkan erbjuder hundratals pilgrimsvandringar varje år, flera av dem är ekumeniska. De flesta vandringar sker i det stift eller i den församling som är arrangör, men vandringarna kan också arrangeras i en annan del av landet eller utomlands. Utgångspunkterna är olika och arrangörerna väljer olika infallsvinklar, vilket gör pilgrimsrörelsen till en mångfasetterad verksamhet. Pilgrimsvandringar kompletterar andra gudstjänster och aktiviteter samtidigt som de attraherar nya målgrupper.

Under 2008–2009 undersökte kyrkokansliet behovet av nationellt stöd till pilgrimsrörelsen med anledning av att Linköpings stift ansökte om ekonomiska medel för en heltidstjänst till *Pilgrimscentrum* i Vadstena. I samarbete med en forskare i religionssociologi vid Lunds universitet presenterades en utredning om dagsläget för pilgrimsvandringar i Sverige och en översikt av det arbetet som görs nationellt och i de nätverk som finns, däribland *Pilgrimscentrum* i Vadstena som också fick företräde till Kyrkostyrelsen för att berätta om sitt arbete.

Den samlade bedömningen i Kyrkostyrelsen är att den nationella nivån inte kan göra mer än vad som redan görs genom de etablerade kanaler och det arbetssätt som finns för att stödja stiftens arbete, med de begränsade ekonomiska resurser som finns. Kyrkostyrelsen betonade också vikten av att stödja helheten och inte begränsa sina insatser till förmån för någon del av rörelsen, som t ex *Pilgrimscentrum* i Vadstena.

Den nationella nivån stödjer arbetet genom att lyfta fram pilgrimsvandringar i informations- och inspirationsmaterial, i nationella samlingar och på större mässor, t.ex. den Nordiska turistmässan och på Bok- och biblioteksmässan. På Svenska kyrkans hemsida finns en speciell rubrik, *Pilgrim*, där det finns en historiebeteckning, information om hur en pilgrimsvandring kan gå till, vilka leder som finns och erfarenhetsutbyte. Olika pilgrimsorganisationer lyfts fram, bland annat föreningen *Pilgrim i Sverige* som bidragit till en hel del samordning av pilgrimsarbetet i Sverige och *Pilgrimscentrum i Vadstena* dit många vänder sig.

På webbsidan finns likaså länkar till varje stifts webbsida där stiftens pilgrimsarbete presenteras och aktuella vandringar annonseras. Det finns också namn på kontaktpersoner, t.ex. de stiftsadjunkter som arbetar med pilgrimsvandringar. I flera stift finns idag pilgrimsnätverk som möts regelbundet och arrangerar vandringar.

I juni 2010 genomförde Svenska kyrkan på nationell nivå ett nationellt pilgrimsmöte på *Loka Brunn* i samarbete med Västerås stift och Grythyttans församling. Genom seminarier, föredrag och workshops blev det en mötesplats för engagerade människor inom pilgrimsrörelsen. Dagarna innehöll bidrag från aktuell forskning, möjlighet att delta i vandringar och inspireras av nya infallsvinklar och reflektera över den pilgrimsteologi som finns idag. Det blev ett tillfälle att knyta nätverkskontakter. Representanter från *Pilgrimscentrum* i Vadstena medverkade också i programmet och de planerar just nu ett annat nationellt seminarium om pilgrimsteologi i februari 2011 då handläggare från kyrkokansliet kommer att medverka.

Inom Svenska kyrkans kulturarbete anordnades en nationell pilgrimsvandring för journalister och författare längs Dag Hammarsköldsleden, mellan Abisko och Nikkaluokta i samarbete med Svenska Turistföreningen, STF, i månadsskiftet augusti – september i år. Intresset för pilgrimsvandringar har ökat också bland kultur- och mediegrupper liksom inom turismen.

Kyrkostyrelsen beviljade Vadstena pastorat ett riktat utvecklingsstöd på 300 000 kronor under åren 2009–2012 för att prova en modell av konfirmandarbete där man målar ikoner och pilgrimsvandrar. Projektet bedrivs i samarbete med Svenska missionskyrkan och kommuniteten i Taizé.

Då flera aktörer samverkar i pilgrimsarbetet finns det möjlighet att identifiera fler finansieringsmöjligheter för verksamheten, till exempel regionala kulturbidrag. Många aktörer har genom ekonomiskt stöd från EU kunnat märka ut pilgrimsleder och arbeta med infrastrukturen kring dessa. I större lokala projekt kan Svenska kyrkan samverka med länsstyrelser, kommuner, turistnäring och andra delar av näringslivet och därigenom också dela på finansieringen, vilket också görs.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2010:26.

Pilgrimsrörelsen är en rörelse som initierats och vuxit sig stark lokalt och regionalt. Utskottet menar att detta har ett stort värde och gör rörelsen hållbar på längre sikt. Det är dessutom fler aktörer än Svenska kyrkan som verkar för att pilgrimsvandringar kommer till stånd och Pilgrimsrörelsen har ett brett samarbete med näringsliv, turistnäring och intresseorganisationer. Genom dessa samarbeten finns ett varierande utbud av vandringar som appellerar till den breda religiösa mångfald som finns.

Utskottet vill lyfta fram de stödjande informationsinsatser på nationell nivå som beskrivs i bakgrundstexten. Likaså finns en presentation av några av de vandringar som erbjuds.

Utskottet välkomnar det nationella seminarium som anordnades i somras och som gav tillfälle till teologisk reflektion. Ett stöd till pilgrimsrörelsen skulle kunna vara att stimulera en kontinuerlig teologisk reflektion, utifrån luthersk tradition. Religionssociologen Anna Davidsson Bremborg är den forskare som genom sina studier av pilgrimsrörelsen bidragit till att stödja den reflektion som nu pågår i Svenska kyrkan runt pilgrimsarbetet. Hennes iakttagelser och reflektioner anser utskottet borde komma flera till del.

Utskottet ställer sig bakom Kyrkostyrelsens ställningstagande om att stödja hela pilgrimsrörelsen och inte bara en särskild del av den. Det är främst den församlingsanknutna vandringen som gör det möjligt för fler att delta och därför anser utskottet det angeläget att det utvecklas fler vandringar lokalt och med enkla medel.

Utskottet anser att den nationella nivån redan bidrar med stöd och uppbackning på det sätt som är lämpligt och ser därför inte anledning att föreslå ett bifall till motionen.

Uppsala den 30 september 2010

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Karin Söder, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Helena Nordvall, Christer Björk, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Kerstin Rossipal, Stig Domargård, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Carl Axel Aurelius har deltagit i utskottets överläggningar.